

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

***** APARE DUMINECA *****

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

NOTĂ OFICIALĂ.

Nr. 5830 E 1932.

Se atrage atențiunea Prea On. Oficii proto-presbiterale și parohiale, că în conformitate cu art. 16 § 4 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice persoanele juridice și instituțiunile ale căror bunuri sunt supuse impozitului de echivalent, sunt datorare cu trei luni înainte de 1 Ianuarie a fiecărui an să facă declarație scrisă la administrația financiară a județului căruia aparține:

În acest scop se reîmprospătează ordinul nostru cu Nr. 3378 E 1927 „F. D.” Nr. 36/1927 cu observarea că în conformitate cu legea pentru modificarea unor art. din legea timbrului publicată în Monitorul Oficial Nr. 1 din 1 Ianuarie 1932 — art. 16 § 3 sunt scutite de plata impozitului echivalent:

a) Imobilele publice sau ale așezămintelor de utilitate publică neproducătoare de venit și chiar când sunt producătoare de venit însă acele venituri sunt afectate serviciilor publice sau scopului acelor așezăminte.

b) Imobilele parohiale ale cultelor religioase întreținute de stat care nu produc nici un venit.

Se vor considera ca atare clădirile și terenurile de cultură, până la întinderea de 6 ha date spre folosință personală slujitorilor cultului pentru completarea salariului.

În consecință după legea modificată sunt scutite numai imobilele bisericii neproducătoare de venit apoi casele parohiale și sesiunile parohiale până la întinderea de 6 ha respective 10 jugere.

În declarațiile ce se vor înainta la aceste imobile se va menționa la observări, că sunt scutite de plata impozitului echivalent.

Caransebeș la 20 Octomvrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.

Filozofia și Biserica.

În ziua a doua a Congresului Național Bisericesc, ce s'a ținut zilele trecute în București, s'a depus raportul secțiunii culturale.

La acest raport a luat cuvântul între alți fruntași ai Bisericii noastre și profesorul dela Universitatea din Iași, I. Petrovici.

În cuvintele lui de introducere a ținut să declare, că el este reprezentantul unei discipline, care a fost adeseori în luptă cu Biserica, adevăr reprezentantul filozofiei, care filozofie — după cum știm — este îndeletnicirea minții omenești de a împreuna într-o unitate mai generală deosebitele cunoștințe particulare, pe cari le avem despre om, natură și Dumnezeu.

Dar astăzi, zice savantul profesor, filozofia cere sprijinul Religiei și al Bisericii, căci numai în Religie se pot găsi principii viabile, principii în stare de a trăi.

Pentru un moment filozofia este neputincioasă să facă sinteza unei armonii, să așeze ideile într'un tot. Până atunci Biserica e singura, la care apelând filozofia, poate să reușească a crea o armonie sintetică. În consecință Biserica trebuie să încerce a realiza o armonie a tuturor cunoștințelor.

Astăzi nu se mai crede ca ieri. Și iată cum explică reprezentantul filozofiei credința de astăzi.

În trecut Biserica făcea sfârșiri să-și salveze existența, azi Biserica trebuie să lupte pentru a salva existența lumii întregi.

A venit vremea, ca Biserica să-și facă datoria, ajutând neamul omenesc.

De aceea viitorul trebuie să ne intereseze și de au fost lacune în trecut, e timpul suprem ca ele să fie îndreptate.

Spiritul religios nu mai este azi o podoabă, ci o necesitate imperioasă.

În urma celor arătate, în o formă cu adevărat clasică, profesorul-filozof și-a exprimat într-acolo părerea, că nu e necesară o revistă, care să trateze problemele teologice, ci una care să pună probleme de spirit religios.

Discursul profesorului de filozofie I. Petrovici, rostit în rața reprezentanților Bisericii, formează un îndreptar prețios pentru mulți, cari orbesc în lume fără să știe ce misiune specială are Biserica în timpul de astăzi.

Propagarea religiosității pe orice cale este o muncă de salvare, în a cărei serviciu ar trebui să stea nu numai cei puțini, cari se străduiesc din răspuțeri să întărească spiritul religios la semenii lor, ci ar trebui să stea pleiada celor mulți, cari cu toții să fie misionari întru răspândirea religiosității pe locuri sterpe. **A. Moaca.**

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De îng. Petru Fotoc

Ceata călătorilor, care înainte cu câteva zile era o mulțime de oameni streini, acu se prezintă ca o veche cunoștință. Din conversații se desprinde prietenie, intimitate, — legături sufletești. Nu au fost deloc început și n'au fost nici până la sfârșit, bariere între călătorii diferitelor clase, datorită abilității comandorului vasului, care n'a împiedecat accesul celor din o clasă inferioară în despărțemintele rezervate celor din o clasă mai scumpă, dar și spiritului democratic ce domnia și firea asociabile înăscută a neamului nostru. Numai la masă se vedea, cine cu ce bilet călătorește. Eram o familie, în care erau reprezentate toate regiunile, clasele sociale, breslele și chiar confesiunile. Așa de bine se afla unul cu celalalt, — fie chiar unit protestant ori evreu. Eram cu toții cuprinși de duhul înțelegerii, inspirat de Acela, în al cărui nume, porniserăm la drum. Și era așa de firesc, că călătoria noastră, era o cursă a vasului cu destinație specială, aprobată cu jertfele S. M. R., de mai marii zilei din acel an și în deosebi din înalta înțelegere a D-lui general Văitoianu, care era pe atunci ministrul comunicațiilor. Meritul principal este al inițiatorului, I. P. S. Sa părintele Mitropolit Nicolae, pentru care adâncă și fiiască recunoștință! Nu era o călătorie numai de agrement, ci și o necesitate sufletească. Aceleași valuri a le dorului, plămădite din ortodoxia noastră, ne duceau gândurile mai repede ca vaporul, spre uscatul unde închinându-ne, vom satisface o dorință a sufletului setos după mângâiere și cercetând vom învăța și ne vom lărgi cunoștințele, tot atâtea îndreptări spre

Domnul. Drumul la pământul făgăduinței îl întreprinde fiecare om și că nu-l termină, îl împiedică numai împrejurările. Acela nu se începe cu debarcarea în port, ci îl batătorim încă din primii ani ai copilăriei, când sorbeam din gurile de mucenici ale părinților noștri, istorioare din slânta scriptură. Atunci ne cugetam la pământul sfânt, dar o călătorie pe urmele profetilor ni-se părea irealizabilă. Aceasta este deosebirea între alte voiajuri și o asemenea călătorie.

Drumul pe mare, a fost fermecător, calea ferată nu ofera aceeași comoditate și confort. Pentru fiecare ceas era program. Meditații, rugăciuni și serviciu divin cu pregătirea sufletească a închinătorilor, a se învrednicii pentru a primi taina cuminecăturii, chiar în biserica sfântului mormânt, apoi conferințe asupra celor văzute și cele ce vor urma, concerte religioase și lumeste, șah, domino, fotografiat, discuții, conversații, glumi și siestări — despre politică și serviciu, n'am vorbit, — mântuiaiu caferul vremii. Atunci s'au zămislit și acestea note de drum, atât de subiective și fără nici o pretenție, fiind numai un rezumat asupra celor văzute și învățate. În serile cu nopți ca în povești, când de pe bolta fără margini a cerului ne priveau pironite miile stelelor și carul se perdeea la marginea orizontului, — doina învoca și ea o atmosferă sărbătorească, căreia îi da fastul măreț vaporul luminat ferice. Acorduri dulci furate de degetele v'unei gingașe călătoare din clapele pianului, sau izvorite din strunile vioarei, ori cântate cu vocea și fluer, ba chiar stoarse din o frunză de iederă — adusă cu noi și mânuată cu măiestrie de un prieten — ne duceau cu gândurile acas. Ne reamintim momentele despărțirii, ultimele șoapte de adio, când nu știam, să facem loc în inimă, bucuriei că Cel de sus ne-a învrednicit a participa la aceasta manifestare evlavioasă, ori regretului, că ne despărțim de ai noștri, poate pentru — totdeauna. Și lacrimi discrete, așa de frumos împodobeau ochii umezi. Inima era caldă...

Melodia ardeleană a cântărilor bisericesti nouă bănațenilor ne-a fost streină, nu cântau *glasurile* așa de dulce ca la noi, chiar nici părintele profesor Dr. Crăciunescu și nici Dr. Lazarescu, macar că sunt de pe meleagurile noastre — au trecut demult Murășul. O amintire plăcută avem cei 12 călători bănațeni: fotografia de pe vapor a grupului nostru, în mijloc cu I. P. S. Sa părintele Mitropolit. Din dieceza Caransebeșului a participat părintele Iuliu Musta și Liviu Biro, îng. Pavel Goanță și cel ce serie șirele de față.

Cu gândul eram mereu între ai noștri, cei de acas, dar ni-se părea o imposibilitate a lua

contact cu ei. Știința cu descoperirile sale, învinge neajunsurile. Telegrama dată din largul Mediteranei de pe vapor sau din *Levant*, în timp de 2—6 ceasuri a fost acasă; se necesita atâta timp, că radiograma transmisă, la Constanța, se da mai departe la destinație prin telegrafia cu fir, nu ca astăzi, tot pe undele herziene. Telefonul fără fir, ne ținea la curent, cu cele ce se petreceau pe continentul părăsit, ba ne delecta cu productiile diferitelor stațiuni radiofonice europene. La noi în țară pe atunci radioemisiunea nu ajunsese nici în fașă.

După dulce trebuie să vină și amar. Bucuria nu s'ar putea aprecia în deajuns, dacă n'ar fi și contrarul. Cerul se întunecă, de odată liniștea este conturbată, marea începe să se agite, valurile se întetesc, vântulețul se preface în vi-for, apa mugește, fulgere și tresnete încunjură vasul, care se zbate năprasnic, când spre *proară* când spre *pupă*, ba repede se închină spre *tribord* și fără trecere de odată se așează *brabordul*, talazuri înspăimântătoare se năpăstuesc asupra *covertelii*, ce scârție întreaga construcție. E *furtună*, spaima călătorilor. Echipajul e la datorie, ca înțelenit la locul său. Te cuprinde frica necunoscutului. Marinarii mai de cu vreme te-au pregătit la cele ce urmează, când se ivi pe orizont o geană de nour suspect, iar acu mai istorese întâmplări groaznice, din viața lor sbuciumată. Pe Marea Neagră furtuna e mai sălbatică, pricinuită de vânturile răsăritene. Am vrut să gustăm cu un prieten din peripețiile acestui fenomen. Am urmărit la adăpostul unui perete de oțel, destășurarea luptei care se da între vas și elemente, când ne alegeam și noi cu câte un dus. Ca peisaj, a fost o priveliște sublimă. Făceam și glumi. Ne ziceam că dacă am naufragia, ar fi cari ar regreta dispariția noastră, dar ar fi și de alții. Când începe ploaua, înceată furtuna.

Și am scăpat de toate furtunile, bunul Dumnezeu a fost milostiv.

E neplăcut, dar nu pretinde jertfe în vieți omenești — *răul de mare*, care cuprinde călătorul, când îi sunt zilele mai dragi și nu e cu considerare, unde se află. Se începe cu indispoziție, dureri de cap, deranjuri stomacale, temperatură, friguri, lipsă de apetit, vomături, slăbiciune corporală, față palidă, plină cu sudori. Se zice că ar fi contra răului, mijloace preventive și curățire, dar efectul nu l'am observat la suferinzi. S'au consumat multe lămâi, beuturi spirtoase, dar răul n'a încetat, până nu și-a urmat cursul său. Eu l'am văzut numai la alții.

Fără furtună și rău de mare, o asemenea călătorie mai lungă, n'are farmecul dorit.

(Urmează)

Din trecutul nostru.

Comunicat de: Dr. Dimitrie Cioloca

În cele următoare reproduc o predică a fericitului protopresbiter Ioan Tomiciu al Caransebeșului, care a fost rostită la 2 sfințiri de biserici, și anume:

„In Valeaboul în 8-a Septembrie 1825“ și „In 29 Septemb. 1829 în Marga“.

Așa sună subscrierea autografă a autorului.

Pe timpul acela se obicinuia ca protopresbiterii, de altfel ca și astăzi, să rostească aceeaș predică la mai multe sărbări de acelaș gen, — se înțelege *mutatis mutandis*.

Dar bate la ochi faptul, că cu toate că din textul cuvântării reiese, că hramul bisericii din Marga este sărbătoarea s. prooroc Ilie, totuș suprascrierea citată mai sus ne arată ziua de „29 Septemb. 1829“. După cum se știe, sărbătoarea s. prooroc Ilie cade totdeauna pe 20 Iulie, iar ziua de 29 Sept. este consacrată „C. P. Chiriac Sihastrul“, sau, în graiu poporal „Mihoiu“ sau „Mioiu“ (v. Calendarul Românului la această zi, precum și pag. 150),

Susțin cu oarecare probabilitate, că cuvântarea ce reproduc mai la vale, în partea sa referitoare la sfințirea bisericii din Marga, s'a rostit în ziua C. P. Chiriac, și nu în ziua s. prooroc Ilie, căruia îi este închinată biserica. Presupun, că aceasta s'a putut face din cauza că zidirea nu s'a putut termina respective sfinți pe ziua de 20 Iulie.

Un alt moment demn de remarcat este și faptul, că în această cuvântare avem un document sigur despre data necunoscută până acum a sfințirii bisericii din Valeaboului, protopresbiteratul Caransebeșului.

Cu această descoperire se întregeste partea mancă din șematismul „Calendarului Românului“.

Cuvântarea prezentă ne mai servește cu încă un document pentru vechimea urâtului obicei din jurul Caransebeșului de-a pângări însaș ziua hramului cu diferite lucruri casnice, și prin absentarea credincioșilor dela biserică, sărbându-se abia ziua a doua, „când e zi de lucru“. Acest „obicei rău“, cum îl numește autorul, dorește să fie stârpit, cerând, ca „stăpânirea cea mirenească, așa sărbări cu puterea să le oprească, și pre spurcătorii de așa zi sfântă, cu biciu dela alor desfătăciuni să-i gonească“.

*

„In 29 Septemb. 1829 în Marga“.

Astăzi sau făcut mântuire casei
aceștia. Luca 19, 9.

Intră noi oamenii nui nimica nou, deacă noi după sfârșitul unui lucru norocos, sp. pl: după o târgovină norocoasă, după o plătire a vreunii datorii mari sau după săvârșirea unei zidiri scumpe ne bucurăm și ținem praznic de veselie. Așa au făcut încă în vremile ceale de demult Ovrei după întoarcerea dela Babilon pentru săvârșirea zidurilor a Ierusalimului, precum scrie la Ezdra, 11. 12. Așa au făcut romanii, după ce or mai lărgit cetatea Roma, făcându pre șapte dealuri, și alții mulți.

Deci deacă noi oamenii după sfârșitul unei norocoase vremealnice lucreri, praznice de bucurie ținem, nu iastă de ane mira deacă dmnul nostru Is. Hs. pentru întoarcerea vameșului Zachei se bucură, și cătră tot poporul ce era acolo adunat strigă: Astezi sau făcut mântuire casei aceștia. Și deacă Zachei, pentru Mila ce iau arătat Dmnul Hs, de iau intrat încasă, așa sau bucurat, cât au zis: Dmne! iată jumătate de avuția mea dau sărăcilor, și deacă am asuprit pre cineva cu ceva, întorc împătrit. Cu cât mai vartos se cade voao Obștei acestui sat împreună cu mine și cu toți mai marii voștri. Astezi, și în tot anul la ziua hramului avă bucura, și praznic de veselie a ținea, pentru cea cu noroc săvârșire a casei lui Dmnezeu aceștia carea nu numai cinstă vă face, și satul vostru înpodobește, ci întrânsa și însuș Dmnezeu au intrat astezi se lăcuiască, și nu numai o zi, ca în casa lui Zachei, ci în chipul pâinii și a vinului, în veac întrânsa au intrat să lăcuiască, rugăciunile să vă asculte. jertvele se vă primească, greșalele se vile Erte, și pentru întoarcerea voastră sesă bucură, și praznic de bucurie în Ceriuri se facă.

Drept dar aveți și voi, și bine faceți che vă bucurați astezi, și țineți Praznic cu veselie, pentru gătarea și sfințirea casei lui Dmnezeu, carea spre mărirea preasfântului să(u) Nume, și întru cinstea s. sl. pr.(ooroc) *Ilie oați zidit și înfrumșet.*

Prin o préznuire ca aceasta ne aducem aminte

1-*iu* de întemeerea besearicii cei de comun,
2-*a* de Adevărul acela, ce noi sântem besearica cea vie a lui Dmnezeu și

3-*a* de cinstea sântem dători besearicii a apăra.

I.

După cum dedemult Ovrei, carii numai pentru aceia în tot anul praznic de bucurie ținea, pentru che besearica cea mare a Ieru-

salimului carea în mulți ani, și cu mare chin și cheltuială, norocos or gătat-o; așa și voi iubitorilor prezmuind astezi și în tot anul ziua praznicului de astezi, se vă aduceți aminte de întămeerea cea de obște a sfintei besearici creștinești, pentru doo pricini: întâi pentru che besearica cea creștinească iastă noao de mare și neprețuit folos, iar al doulea, pentru che întemăerea ei au fost supusă multor greale și necrezute împedecări.

Besearica sau Sinagoga Ovreilor, era departe cu aducerea folosului, de besearica cea creștinească, pentru che avea leagi mari și porunci aspre și greale de împlinit: sp. pl: trebuia să se taie împrejur; cine nu mergea sâmbăta la besearică, să ucidea cu pietrii, ș. a. și cutoate leagile și jertfele lor, nuse putea che besearica lor era numai umbra besearicii cei creștinești, carea era după aceia, și din-aceia săse întămează, și totuș se bucurau Ovrei, și țineau praznic de bucurie în tot anul.

Iară besearica noastră cea creștinească, carea dintru cea ovreiască sau făcut, iastă mult mai ușoară la legi și la jertve, după cum ne iastă cunoscut, și totuș iastă prea folosi-toare; checi ia iastă nouă întâi cao casă sau ca un lăcaș al lui Dmnezeu, unde Dmnezeu pururea lăcuiaște, și unde noi întoate zilele și întot ceasul slobod și cu pușnică și ușoară însă plăcută jertvă putem potoli, și după plă-cerea lui aplecăciunea noastră îi putem arăta.

Besearica cea creștinească iată noao ca o Maică bună, checi fiind noi poruncile ei, ne naște de adoo oară prin sftul botez ne, creaste cu laptele creștinătații. ne hrăneaște și adapă sufletul nostru cu cuvântul lui Dmnezeu: ne miluiaște și ne iartă de păcate prin adevărata pocăință și ne făgăduiaște împără-ția Ceriurilor împlinind noi poruncile ei și a lui Dmnezeu.

Cătră aceia de ne vom aduce aminte, de greotețile și piedecelile cărora au fost supusă besearica cea creștinească, până sau întemeiat; sp. pl: câtă trudă și crunte sudori au statut ia mântuitorului nostru în atâța ani ce au fost el în lume; câtă nepreruptă învățătură; câtă ostănitore, călătorie, câte rugăciuni; câte amănunțeri — pre scurt greim, pentru întă-meerea besearici viața cea sftă așa șeau pus, scumpul său sânge lau vărsat.

În urma lui Hs, ce nau isvodit și ce nau întrebunțat vrăjmașii cei selbategi, ereticii cei înșălători, tiranii cei sătoși de sânge, unii prin înfricoșate goniri, alții prin groaznice dejghe-neri, alții iarăș prin feliuri de munciri și chi-nuiri, nu 10-20, sau cincizeci, ci treisute de

ani, în urma lui Hs, au căutat ca se sape temelii besearicii lui Hs; și toți apstolii lui Hs, și mulți sfinți părinți și învățători besearicești, și atâta nenumărat număr de mucenici și creștini, pentru întemăierea besearicii creștinești viața lor prin fiori și crunte munci or jertvii; până când sau adus besearica odată la starea aceeaia întru carea acuma se află, și după cum Iis. Hs au spus: che așa întemeiat ova zidi: cât porțile iadului nu o vor putea birui.

Zic dar, de toate acestea deacă nevom aduce aminte, nimenea nuneva băga vina, nici va cârți asupra noastră, deacă întot anul, în ziua sfințirii besearicii noastre nevom aduna laolaltă și cu mulțemitoare inimă vom preznuî întămeerea besearicii creștinești ce de comun, și a noastră deosebi, în locul care lăcuim.

(Urmează)

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de Isaia Suru.

Să nu uităm nici faptul, că toate aceste concesii din partea Italiei sau să zicem drepturile ale cetății Vaticanului izvorăsc dintr'un tratat — dacă am putea să-l numim așa — făcut din interese politice, deci sunt drepturi relative ce pot suferi schimbări, etc. oricând interesul de Stat va pretinde. Dar chiar de n'ar fi așa, aceste drepturi nu pot înlocui elementele esențiale constitutive ale unui Stat. Aceste elemente sunt: teritoriul, populație, organizație politică liberă, guvernământ⁹²⁾. Populație am văzut că n'are; teritoriul suficient asupra căruia să-și exercite activitatea sa, care să garanteze obligațiile sale, care să-i furnizeze mijloace de apărare, și resurse tuturor trebuințelor⁹³⁾ n'are. Este interesantă mărturisirea lui Mussolini în această privință, când zice că n'a cedat în tratatul politic decât ceea ce a fost „strict indispensabil“⁹⁴⁾ și că ideea fundamentală ce l'a călăuzit în negocierile lui cu Vaticanul a fost de a nu ceda măcar o zonă cât de mică afară de ceea ce posedase mai înainte prin legea garanțiilor⁹⁵⁾, iar dacă a recunoscut și această independență scaunului, a avut în vedere mai mult natura suveranității lui (adică spirituală), peste tot misiunea sa pastorală, particularitatea cetății, ce se poate numi mai de grabă „cetate de suflete“ decât de lucruri sau de oameni⁹⁶⁾ având un

caracter supra-național, în sensul că papa trebuie să fie, pentru toți catolicii, de orice naționalitate, același. Italia este singură suverană în Italia⁹⁷⁾ iar Roma este numai a Italiei și a italienilor⁹⁸⁾.

A treia condiție: organizație politică liberă deasemenea nu este, iar să condamnă un Stat — dacă ar fi — la un fel de sclavaj față de papă și cardinali⁹⁹⁾ — cari știm cum se aleg — nu se poate¹⁰⁰⁾, fiindcă înseamnă să lovești în dreptul de libertate și independență al Statelor, ambele necesare progresului. Deci o societate care nu este capabilă să existe prin ea însăși și independentă, și care nu posedă mijloace necesare de asigurarea unei durabilități¹⁰¹⁾ nu poate forma un Stat. Dar încă o chestiune — pe care am lăsat-o intenționat la sfârșit, fiindcă voiu trata-o în alt articol — și anume că, ca ce a încheiat papa tratatul cu Italia? La aceasta catolicii se bazează pe dreptul papei de a încheia tratate internaționale ca șef al Bisericii catolice, chiar și catolicii în timpul din urmă — mai ales după 1870 după ce i s'a luat puterea temporală — fac deosebire între suveranitatea temporală și spirituală a papei și zic că papa nici odată n'a încheiat concordatele ca suveran temporal fiindcă în această calitate ar fi putut să încheie și să legifereze numai pentru Statul pontifical și nu pentru Biserica catolică. Dar înainte de aceasta, să vedem ce sunt relațiunile diplomatice ale curiei ce par încă a-i da drept de suveran internațional, fiindcă dreptul de legatie decurge din dreptul de suveranitate.

3. Relații diplomatice între Vatican și State.

În acest capitol nu mă voiu ocupa de origina și istoria acestor relațiuni, și mai mult de felul cum există ele astăzi, deoarece și acestea ajung pentru clarificarea problemei noastre. Dreptul de legatie pasiv și activ este un drept exclusiv al Statelor. Fiecare Stat ca persoană suverană poate numi trimiși și agenți însărcinați ca intermediar în relațiunile cu alte state. Acești trimiși se bucură de imunități și privilegii diplomatice, ca nu cumva să se atace indirect inviolabilitatea, independența, majestatea suverană a Statului respectiv, al cărui reprezentant este, adică să nu se vatăme respectul cuvenit suveranității Statului străin. Aceste relațiuni au la baza lor deci suveranitate și egalitate juridică.

92) cfr. Bry o. c. p. 34.

93) Bonde o. c. p. 38.

94) Devoghel o. c. p. 313.

95) Idem 293;

96) Idem o. c. p. 314, 293;

97) Idem 314;

98) Idem 325;

99) Bonpard o. c. p. 126;

100) Idem 111.

101) Heffter o. c. p. 32 sq.

Papa dela 1870 nu mai având Stat, nu mai putea fi suveran. Deci din capul locului, dreptul lui de a avea legături diplomatice, dreptul de legăție activ și pasiv, nu mai putea fi justificat, dar fiindcă există în realitate și astăzi un fel de relațiuni diplomatice, iar formalitățile sunt ca și la ceilalți diplomați, să vedem pe scurt ce sunt aceste legături diplomatice.

Papa înainte de 1870 întreținea legături diplomatice cu Statele. Acestea îi erau îndreptățite ca șef de stat. Deci încă în acest timp misiunea acestor agenți diplomatice era mai mult rezolvirea unor chestiuni ce priveau Biserica catolică și nu relațiuni externe ale celor două State, iar delegații Statelor erau mai mulți pe lângă un șef bisericesc, decât pe lângă un șef de Stat. Acestea fiind atribuțiunile lor, după 1870 foarte ușor s'a putut menține aceste legături în puterea inerției, unei tradiții vechi și puternice, în deosebi, dată fiind natura acestor misiuni diplomatice, și că existența, necesitatea dentru ea e. au fost trimiși mai înainte era și acum. Astăzi natura spirituală a acestor legături diplomatice ale Vaticanului cu Statele ar fi ceva foarte natural de îndatăce șeful este un suveran spiritual iar obiectul lor chestiuni de acest ordin, dar nici decum justificată pe baze juridice, în dreptul internațional public. Ar putea fi justificată cu asociații egale și de același natură, dar nici atunci în baza dreptului internațional. Și mai mult! Nu numai că nu sunt îndreptățite de dreptul internațional ci prin ele astfel cum există, acest drept chiar este nesocotit, se calea în picioare. Papalitatea se amestecă prin agenții ei în chestiunile interne ale Statelor, fie direct, fie indirect, deci au fost și sunt încă un fel de instrumente prin care Vaticanul se poate amesteca mai ușor în politica internă a Statelor¹⁰²⁾. Unele State s'au văzut chiar forțate să ia măsuri cu privire la acest amestec¹⁰³⁾; de altfel Vaticanul poate desvolta influența și fără ei (dar mai greu). Tot mai acest amestec, această influență ce o are papalitatea în interiorul Statelor cari au cetățeni catolici, este motivul pentru care Statele au legături diplomatice cu Vaticanul ca ea să nu fie exercitată în defavorul guvernelor -- deci influența politică, ca și la concordate¹⁰⁴⁾. Prin urmare, nici din relațiile diplomatice nu se poate deduce dreptul papei de a fi subiect de drept internațional.

102) Papa îi consideră ca un fel de vicari ai lui, delegații ai jurisdicției pontificale (Bonpard) o. c. p. 39.

103) Cazul a fost și la noi cu Mons. Marmaggy care a fost silit să plece fiindcă se amesteca în politica noastră internă.

104) c. f. r. Piedelievre o. c. p. 580.

4. Suveranitatea spirituală.

În actuala situație a Vaticanului ceea ce i-a rămas papei este puterea spirituală, ce o deține în calitate de șef al Bisericii catolice. Papii în timpul din urmă au căutat ca această putere să o întărească cât mai mult, să-și recompenseze oare cumva ceea ce au pierdut în anul 1870 -- puterea temporală -- în deosebi că pentru această întărire au fost și sunt favorizați de infailibilitatea creată și dogmatizată cu ceva mai înainte de ocuparea Romei, la sinodul din Vatican, și de superioritatea lor față de sinod, hotărâtă la sinodul tridentin.

Apărătorii teoriei contractelor de astăzi știind precis că papa după 1870 n'are decât șefia Bisericii catolice, susțin că el niciodată n'a încheiat concordatele decât ca șef al Bisericii catolice, deoarece numai această calitate îi dădea drept de a legifera pentru Biserica catolică iar ca șef al Statului pontifical nu putea legifera decât pentru el. De altfel această susținere este foarte rațională, mai ales că privește dreptul de legiferare. Dar să vedem dacă papa ca șef al Bisericii catolice este ori nu capabil de a încheia tratate cu Statele, și încă internaționale. Catolicii susțin că Biserica catolică în întregimea ei având o organizație asemănătoare Statului este și ea o persoană analoagă lui, de unde drepturi și relațiuni ce se aseamănă cu ale Statului. Este drept că Biserica este o societate care se aseamănă Statului, dar la nici un caz nu este egală și cu deosebire din punct de vedere juridic, de unde și drepturile ei sunt în consecință. Ea nu va putea încheia tratate internaționale decât cu asociații egale și de același natură ca și puterea ce o deține. Deci Biserica fiind o asociație ce seamănă Statului, dar distinctă ca natură și neegală din punct de vedere juridic, n'are drept în baza acestora a încheia tratate internaționale cu el. O altă obiecțiune este că Biserica este o forță socială și deci poate fi obiect de drept internațional. Este drept că este o forță socială, dar nu mai puțin de drept că această calitate nu-i dă drept de a fi persoană internațională deoarece dacă și este o putere ce se întinde peste frontierele statelor, și care poate sau are mijloace de a-l combate, numai din cauza aceasta nu poate fi subiect internațional deoarece în acest caz și conducătorii internaționali sau ai social-democrației și-ar putea pune în gând să pretindă acest drept, această poziție¹⁰⁵⁾ în aceste condiții, oare Patriarhul din Constantinopol, ce are și alte Biserici sub jurisdicția sa, ca Metro-

105) Hinschius și Marquardsen p. 275; Jupă R. Cândea o. c. p. 12 not. 19.

dolia ortodoxilor din Polonia, sau chiar patriarhul nostru, care are supuși — ca credincioși — și în Jugoslavia (S. H. S.) și în America, ca reprezentant al Sfântului Sinod, n'ar putea pretinde o asemenea personalitate juridică internațională? Unde mai pui că încheierea unui concordat cu Jugoslavia, cu privire la românii ortodoxi de acolo, ar fi cerută de necesități imperioase, sau cu Polonia unde la instigațiile catolicilor, ortodoxii suferă nedreptăți, — Noi ortodoxii n'am cerut privilegii nici odată și nici nu cerem, decât drepturi egale! Aceasta o cerem și în țara noastră, în România!

(Urmează)

ȘTIRI

Aniversarea nașterii M. S. Regelui Carol II s'a făcut Duminică în 16 Octomvrie a. c., împlinind Majestatea Sa vârsta de 39 de ani. În biserica noastră catedrală s'a oficiat un serviciu divin de mulțumită lui Dumnezeu, la care au asistat toate autoritățile, civile și militare din oraș. După oficierea acestui serviciu, D-l Col. Savu, comandantul garnizoanei locale s'a adresat soldaților vorbindu-le despre însemnătatea zilei. A urmat apoi defilarea trupelor.

Noul guvern Maniu. Demisionând guvernul Vaida-Voevod, Majestatea Sa Regele Carol II a încredințat cu formarea noului guvern pe d-l Iuliu Maniu.

Acceptând, d-l Iuliu Maniu a prezentat M. S. Regelui următoarea listă ministerială:

Președinția Consiliului: *Iuliu Maniu.*
 Vicepreșed. Cons. fără portofoliu: *G. G. Mironescu.*
 Ministerul de Interne: *I. Mihalache.*
 Ministerul de Externe: *N. Titulescu.*
 Ministerul de Finanțe: *V. Madgearu.*
 Ministerul Justiției: *Mihai Popovici.*
 Ministerul Instrucției și Cultelor: *D. Gusti.*
 Ministerul Comunicațiilor: *Ednard Mirto.*
 Ministerul muncii: *D. R. Ioanițescu.*
 Ministerul Agriculturii: *Voicu Nițescu.*
 Ministerul de Industrie și Comerț: *I. Lugoșianu.*
 Ministrul Ardealului: *Gh. Crișan.*
 Ministrul Basarabiei: *Pan. Halipa.*
 Ministrul Bucovinei: *Sancinc Săveanu.*

Noul guvern a depus jurământul Joi în 20 Octomvrie a. c.

Comemorări. Ministerul Școalelor a luat dispoziții ca toate școalele din țară să comemoreze și anume: Sâmbătă în 22 Octomvrie împlinirea a 25 de ani dela moartea filologului Bogdan Petriceicu Hașdeu și a pictorului Nicolae Grigorescu, iară Duminică în 30 Octomvrie împlinirea a 500 de ani dela moartea lui Alexandru cel Bun, Domnul Moldovei. Dorind Ministerul amintit ca și Biserica să participe la aceste comemorări, a întocmit un program, în sensul cărui, după oficierea serviciului divin preoții vor citi un panegiric eventual vor ține cuvântări ocazionale.

Pentru „Piatra Scrisă“ de lângă comuna Armeniș au mai donat credincioșii: Bujorel din Lugoj 20 Lei, Iuliana din Caransebeș 20 Lei, Petru Baba din Gataia 40 Lei, Petru Rain 20 Lei, Ion Maria din Boșaromână 20 Lei, Nastasia Ciolac din Boșaromână 20 Lei, Iuliana Juboane 20 Lei, cari sume s'au primit cu mulțumită, predându-se destinațiunii.

D-l Malor Chiricuță, comandantul Legiunii de Jandarmi Severin fiind mutat din garnizoana Logoj în garnizoana București, regretând nespus de mult că nu și-a putut lua rămas bun dela toți prietenii și cunoștii D-sale, ține ca pe această cale să le aducă la cunoștință toată prietenia și păstrarea celor mai bune sentimente pentru dânșii.

CONCURSE.

Consiliul parohial al bisericii gr. ort. rom din Teregova, în baza deciziei Nr. 4792 B din 27 August 1932 al Venerabilului Consiliu eparhial, deschide concurs de termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a din Teregova, protopresbiteratul Caransebeșului.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constătătoare din circa 40 jug. pământ arabil și fâneaț.
2. Leafa fixă de 400 Lei pe an, în care se cuprinde birul parohial și slujba înmormântărilor simple.
3. Taxele stolare obicinuite.
4. În lipsă de casă parohială, alesul va avea a-se îngriji singur de locuință, afară de aceia își va plăti impozitele după pământul ce-l folosește.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta cererile de concurs, cu actele cuvenite adresate Consiliului parohial din Teregova prin Prea On. Oficiu protopresbiteral al Caransebeșului.

Concurenții sunt poftiți să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual și având încuviințarea P. S. Domn Episcop diecezan, pentru a-și dovedi dexteritatea în cântare, tipic și predică.

Teregova în ședința Consiliului parohial ținută în 18 Septemvrie 1932.

Dimitrie Stoichescu

președinte.

2-3

Petru Loga

secretar.

În conțelegere cu oficiul protopresb. al tractului Caransebeș

Pentru conferirea a trei burse de câte Lei 2000 (douămii) fiecare, din Fondul cultural Alexandru Lebu, se publică concurs.

Pot concura la aceste burse numai elevi ai școalelor ortodoxe de cântăreți din Mitropolia ortodoxă a Ardealului.

Concurenții vor înainta până la 1 Noemvrie a. c. cererile lor Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, anexând următoarele acte:

1. Certificat eliberat de Direcțiunea școlii de cântăreți unde studiază, dovedind înscrierea pe anul școlar 1932/33.

2. Certificat despre starea materială a concurentului. Sibiu, din ședința secțiunilor unite a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 20 Sept. 1932.

Consiliul Arhiepiscopesc,

A V I Z.

Direcțiunea Primei case de păstrare din Caransebeș s. p. a. Caransebeș a hotărât reducerea dobânzii a sumelor depuse spre fructificare ca depunere dela 1 Noiembrie a. c. începând cu 2 (doi) %, scăzându-se din dobândă impozitele existente.

Direcțiunea.

Publicațiune.

Potrivit ord. Marului Stat Major No. 3565/1932 și Instrucțiunile No. 3687/1931.

Cercul de Recrutare Severin (Logoj) aduce la cunoștința tuturor oamenilor dela vatră că viza livretelor (controla) începe pe ziua de 1 XI 1932 executându-se în întreg Județul Severin după itinerariul trimis fiecărei comuni în parte.

Se vor prezenta la viză:

Toți oamenii din completare, rezervă și miliții, începând cu contingentul 1929--1905 inclusiv, adică cei născuți în anii 1907--1883.

Nu se vor prezenta la viză:

Oamenii din contig. 1930 și 1931.

Oamenii din contig. 1904 și mai vechi.

Oamenii concentrați în cursul anului 1932.

Scutiții și reformații definitiv.

Oamenii cari s'au vizat livretele odată cu certificatele Md. D. M, dela 15 IX la 15 X 1932.

Com. Cerc. Recrut. Severin

Șef. Bir. II Mob. și Rechiz.

Colonel **Brazdă**

Căpitan **Budișteanu**

Mersul trenurilor

dela 2 Octomvrie 1932 din gara Caransebeș

Dela Orșova spre Timișoara			Dela Timișoara spre Orșova		
Sosește		Pleacă	Sosește		Pleacă
4:33 tren local	Personal	tren local 5:00	1:37 tren local	Personal	tren local 2:15
6:44 tren local	Accelerat	6:52	8:01	Personal	tren local 9:49
14:30	Pers.*)	14:42	14:41	Rapid Tr.	14:47
15:47	Simplon	15:53	16:14	Simplon	16:22
22:21	Rapid Tr.	22:26	19:54	Pers.*)	20:01
				Accelerat	
*) București - Timișoara.			*) Timișoara - București.		
Dela Hațeg			Spre Hațeg		
Sosește		Pleacă			Pleacă
6:37	Tren mixt ¹⁾		Mixt până la Băuțar		6:55
10:16	Tren mixt ²⁾		Mixt până la Băuțar		16:30
19:48	Tren mixt ³⁾		Mixt până la Subcetate		12:10

Rapidul Traian nu circulă dela 1 XI 1932 - 31 III. 1933 incl.

1) Dela Băuțar.

2) Dela Subcetate.

3) Circulă numai până la Băuțar.

Cărți de Religie

pentru școlile secundare

— aprobate de Sf. Sinod și Ministerul Instrucțiunii publice (Adresa Sf. Sinod din 16 Septemvrie 1930, Nr. 603) —

de **Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea**

1. *Istoria sfânta a Testamentului Vechiu și Nou*, pentru clasa I. . . Lei 30.—
2. *Parabolele și Învațăturile Domnului nostru Isus Hristos*, pentru clasa II. „ 25.—
3. *Istoria Bisericii universale*, pentru clasa III. „ 30.—

se află la

Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș.

Cerțul Portăreilor Tribunalul Caransebeș.

Nr. Port. 112/1932.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908, prin aceasta public, că în urma deciziei Camerei arbitrare de mărfuri din Timișoara de sub Nr. efeptuindu-se execuțiunea la 19 Martie 1932 în favorul următorului Francisc Brach din Gherteniș reprez. prin avocatul Dr. Ernest I. Boer din Timișoara substituit prin avocatul Nicolae Domăniianțu din Caransebeș pentru suma de 22.500 Lei — bani cap. și acces. mobilele sechestrate și suprasechestrate cari s'au prețuit în 32.000 Lei — bani și anume: Doi cai negri, una trăsura (birjă), două cântare mari și diferite mobile de casă se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma deciziei Judecătorei mixte din Caransebeș de sub Nr. 1378/1932 G. pentru încasarea creanței de 22.500 Lei — bani cap. cu 10% interese din 18 Decemvrie 1931 și speșele de 6793 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 29 Octomvrie 1932 la orele 4 p. m. la locuința urmăritului** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sechestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș la 15 Octomvrie 1932.

Șef portărel **Bacaiarov.**